COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 8
2011

MANAGEMENTUL INFORMAȚIILOR DE SECURITATE NAȚIONALĂ ÎN CONTEXTUL NOILOR AMENINȚĂRI ASUPRA SECURITĂȚII NAȚIONALE

Alexandru TATU

CONCLUZII:

- ***Datorită imensității volumului informațional global, fiecare domeniu al ştiinței sau practicii încearcă să-şi delimiteze cât mai clar cu putință frontierele spațiului informațional de interes, ce poate fi denumit şi spațiul informațional vital.***
- ***Totuşi, spațiul informațional vital nu poate fi definit prin limite finite, ci numai exprimat în caracteristici, cum sunt: obiective, scopuri, criterii de calitate, principii şi coordonate spațio-temporale.***

Se poate considera că în timpul unei confruntări militare, pe lângă informațiile de interes național, politice, sociale, economice şi de altă natură, comandamentele de mari unități trebuie să dispună de o cantitate însemnată de informații cu specific exclusiv de ordin militar. Acestea pot fi clasificate în funcție de nivelurile luptei armate, strategice, operative şi tactice, prezentate în figura 1.

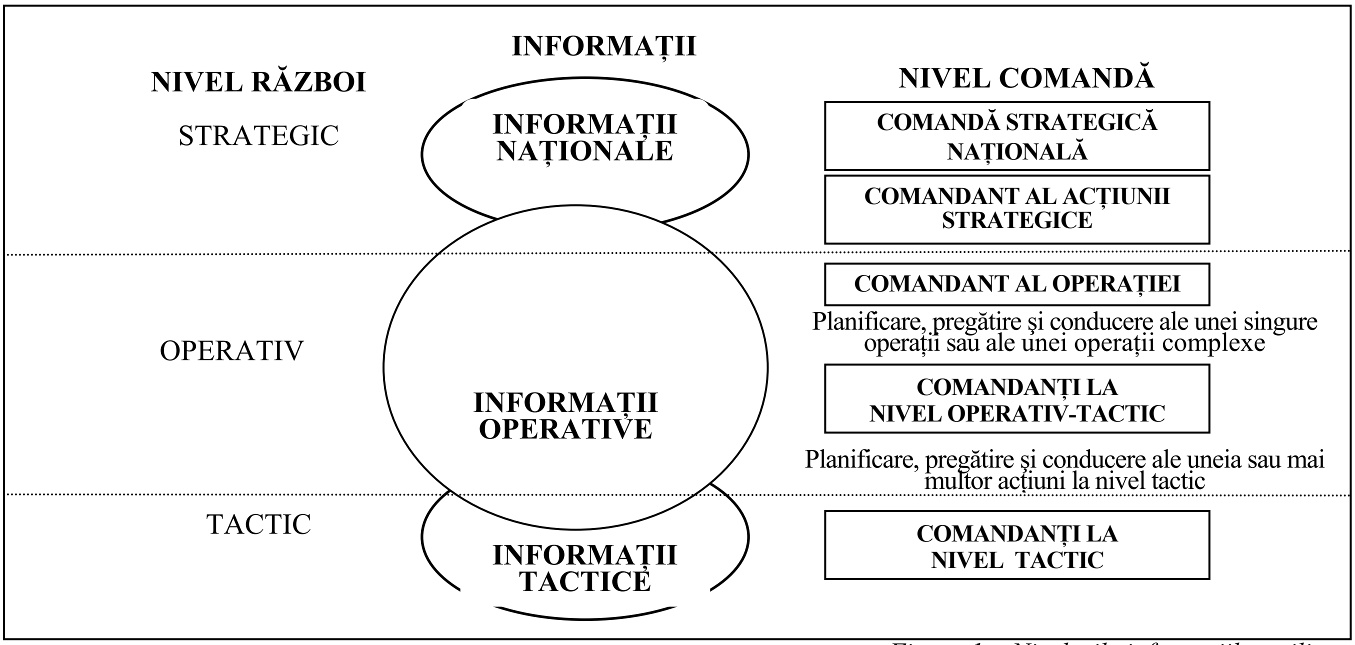

Figura 1. - Nivelurile informațiilor militare

În sprijinul unei operaţii se foloseşte, deci, un complex de informaţii tactice, operative şi strategice, provenite de la unităţile specializate.

Informaţia operativă, necesară în procesul de planificare, pregătire şi conducere ale unei singure operaţii sau ale unei operaţii complexe, este rezultatul ciclului informaţional derulat de comandamentele marilor unităţi operative, care utilizează în acest scop informaţiile primite de la eşalonul superior, subordonaţi şi cele obţinute prin mijloace proprii. Ea este indispensabilă pentru p-lanificarea operaţiilor iar pentru a o obţine este necesar să se dispună de o organizare extinsă la întreaga arie de interes pentru a o culege, prelucra, evalua şi a o trimite comandamentului şi subordonaţilor săi. Multe elemente ale unui astfel de dispozitiv nu se află sub controlul direct sau indirect al comandamentului unei mari unităţi operative sau tactice.

Informaţia tactică, reprezintă cel mai dinamic domeniu al informaţiei militare, raportat atât la timp, spaţiu dar şi cantitate. În aria de desfăşurare a unei acţiuni militare de nivel tactic, unde ritmul de derulare al evenimentelor este foarte mare, informaţiile ce pot influenţa într-un mod anume deznodământul acestora se succed cu mare repeziciune şi solicită astfel şi timpi de răspuns foarte mici. Ciclul informaţional derulat la acest nivel trebuie să fie deosebit de mic, raportat la timp, de aceea prelucrarea unui volum mare de informaţii de natură diferită în mod clasic nu mai corespunde de mult dinamicii câmpului de luptă modern.

Este deosebit de dificil de a face o departajare corectă şi clară a destinaţiei unei informaţii, sau a informaţiilor referitoare la un anume domeniu în informaţie operativă şi informaţie tactică. Acest aspect este cu atât mai dificil cu cât ierarhizarea unor acţiuni militare se face uneori pe baza exclusivă a cantităţii de forţe şi mijloace angajate.

Spre deosebire de informaţia tactică, cea operativă este rezultatul culegerii, identificării, localizării şi analizării factorilor vulnerabili ai inamicului, în particular al centrului său de gravitaţie strategic şi operativ. Între altele, informaţia operativă poate fi folosită pentru a proteja propriul centru de gravitaţie, a împiedica interceptarea de date privind propriile planuri, a dezamorsa tentativele de inducere în eroare ale părţii adverse. Ea trebuie, de asemenea, să furnizeze indicaţii adecvate asupra oricărui act ostil din partea unui potenţial adversar, comparând diferenţele calitative şi cantitative, în decursul timpului, ale forţelor inamice, fapt de o mare importanţă de vreme ce dă posibilitatea comandantului operativ să planifice, să pregătească şi să actualizeze o importantă operaţiune sau o campanie.

Comparativ cu informaţia tactică, cea operativă este mai nesigură şi se pretează mai bine falsificării de către adversar.

De aceea, este mult mai riscant din partea comandantului operativ de a avea încredere în informaţiile operative, decât ar fi pentru un comandant tactic să le folosească pe cele procurate în mod direct, de la unităţile sale militare.

Falsificarea informaţiilor are efecte mult mai nefaste asupra operaţiilor complexe sau a campaniilor, decât asupra acţiunilor de nivel tactic, unde efectele pot fi neutralizate; apoi, la nivel strategic, este foarte dificil pentru inamic să pună în aplicare falsificarea. Rezultă că informaţia operativă este destinată să se confrunte cu „capcanele" sofisticate, bine planificate şi pe termen lung, întinse de inamic.

Diferită faţă de informaţia tactică, cea operativă priveşte întreaga suprafaţă, cu spaţiul pe care îl presupune, a unui teatru de operaţii. În mod special, prin aceasta se încearcă culegerea de date privind aspectele legate de cadrul fizic, oceanografic şi climatic al teatrului. Insule, arhipelaguri, strâmtori principale, peninsule, deltele unor râuri mai importante, regiuni muntoase sau de deal şi câmpii pot avea toate o anumită relevanţă operativă. Informaţiile necesare pentru marile operaţii sau campanii trebuie, în consecinţă, să furnizeze în scopuri operative date privind mediul fizic pentru întregul teatru, dar în mod special în aria unde este prevăzut să se desfăşoare operaţia.

Elemente de o importanţă capitală, deci demne de achiziţionat, sunt cele privind ordinele operative ale adversarului în teatrul de operaţie. De altfel, spre deosebire de informaţia tactică, care aduce detalii despre factorii concreţi, cea operativă tinde să se focalizeze asupra altor factori, precum moralul, disciplina, doctrina operativă, gradul de instruire, manevra pe spaţii mari, efectul loviturilor în adâncime, resurse etc. Din cauza consistenţei forţelor implicate în obţinerea ei, informaţia operativă este mai solicitantă decât cea de care se serveşte comandantul tactic. Acesta din urmă poate să modifice cursul acţiunii sale destul de rapid pentru a o adapta la schimbări neprevăzute de situaţie, în timp ce comandantul operativ nu poate, în mod normal, să schimbe modul de folosire a propriilor forţe în timpul desfăşurării acţiunii, fără să se confrunte cu riscuri grave. Informaţia operativă trebuie să conţină previziuni asupra evenimentelor din săptămânile sau lunile următoare; cea tactică (sau operativ-tactică), dimpotrivă, este suficient să aibă o valabilitate de una, maximum două zile.

Informaţia operativă poate fi eficace atunci când comandamentele, statele lor majore şi ofiţerii numiţi în servicii speciale sunt conştienţi de importanţa ei.

Eficacitatea informaţiei operative este asigurată şi de forţele şi mijloacele adecvate disponibile. Prea marea importanţă dată aspectului ofensiv este în mod inevitabil dăunător pentru atingerea nivelului necesar de performanţă în culegerea şi folosirea informaţiilor.

Autorul este doctorand al Universităţii Naţionale de Apărare „Carol I" în domeniul „Ştiinţe militare şi informaţii", în care calitate acesta este preocupat de aprofundarea cercetării ştiinţifice în arealul securităţii informaţiilor militare, în special, în ce priveşte riscurile de securitate informaţională şi găsirea de posibile măsuri de prevenire a acestora şi protecţia fizică a persoanelor, infrastructurilor informatice şi documentelor care fac obiectul acestui domeniu.

Pentru comandamentul operativ, este de foarte mare importanță să dispună de informații precise, credibile şi mai ales în timp util.

Informația operativă trebuie să poată fi valorificată de comandantul operativ şi de statul său major. Cei care o prezintă trebuie să lupte împotriva ideilor preconcepute ale utilizatorilor ei, idei care nu de puține ori l-au făcut pe comandant şi pe colaboratorii săi apropiați să nu țină cont de experiențele precedente sau să ignore informații prețioase. În mod ideal, informația operativă trebuie să privească un anumit teatru de operații din perspectiva comandantului operativ inamic, să „detecteze" posibilele acțiuni care se anunță şi să o prevadă pe cea care, cel mai probabil, va fi întreprinsă. Totuşi, comandantul operativ trebuie să aibă în vedere doar ceea ce adversarul este capabil să facă, în mod concret, şi nu intențiile lui.

Informația operativă se obține folosind organismele informative naționale şi cele din teatrul strategic; împreună cu cea tactică, ea creează un cadru complex demn de încredere şi, mai ales, actualizat cu privire la un anumit teatru sau la o anumită zonă în care trebuie să se desfăşoare o operațiune importantă sau o campanie. Informația strategică şi cea tactică se suprapun şi se influențează; aşadar, prima nu este suficientă - chiar dacă este precisă - pentru a asigura succesul, dacă a doua lipseşte, sau invers.

Contrar celei tactice, informația operativă se află sub semnul incertitudinii şi al ipostazelor, dat fiind faptul că este legată de factori mult mai ampli, de spațiu – timp - forță. Deşi fără să neglijeze elementele de situare pur fizică, informația operativă trebuie să țină cont de factori imponderabili, precum personalitatea, caracterul, intențiile comandanților operativi inamici, doctrina forțelor armate şi interforțe, moralul şi disciplina, calitatea instruirii unităților adversarului. Dar, cu toate acestea, elementele situației operative sunt dificil de obținut şi încă şi mai dificil de evaluat cu un grad de precizie adecvat. Noile tehnologii ar putea reduce unele dintre actualele necunoscute; nu este totuşi uşor să se înțeleagă cum se poate rezolva în mod satisfăcător problema „ceții războiului" şi a obstacolelor cauzate de elementele nemăsurabile sau necuantificabile. Acesta este factorul care, în cele din urmă, hotărăşte victoria sau înfrângerea într-un război.

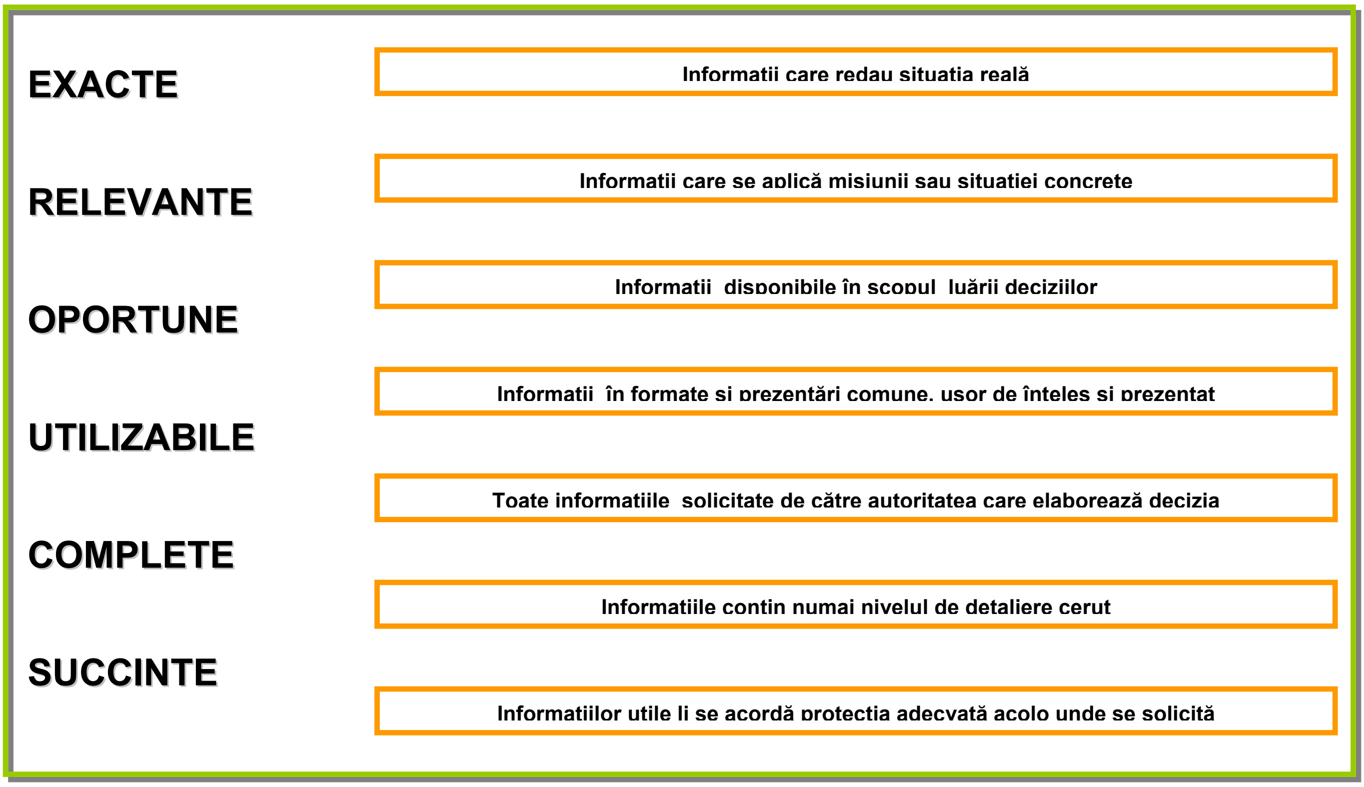

Figura 2. Parametrii de calitate ai informației specifice sistemelor C4I

La rândul lor, din punct de vedere al sensibilității conținutului, acestea se categorisesc în informații neclasificate sau publice, deci nesecrete, precum şi în informații clasificate, deci secrete, a căror protecție este obligatorie. Informațiile din ambele categorii, se clasifică conform principiului riscului calculat şi cel al toleranței la erori. Informațiile pentru sistem sau externe, vehiculate în sistemele C4I din cadrul marilor unități tactice şi necesare proceselor de comandă-control, se referă din punct de vedere semantic, la: organizarea, înzestrarea, compunerea de luptă, dispunerea şi acțiunile militare ale inamicului terestru, aerian şi naval; organizarea, înzestrarea, compunerea de luptă, dispunerea şi acțiunile militare ale trupelor proprii; caracteristicile tehnico-tactice ale tehnicii de luptă din înzestrarea trupelor proprii şi ale adversarului; proceduri de stat major ale statului major propriu precum şi ale adversarului; ordine de acțiune (fragmentare, preliminare) şi anexe ale acestora, sub formă grafică (hartă digitizată cu simboluri militar) sau text; situația şi starea terenului, a mediului geografic şi

electromagnetic; situaţia N.B.C. din zona de responsabilitate şi pe fâşii; situaţia aeriană din zona de interes şi pe fâşii; condiţiile hidrometeorologice pe termen scurt şi mediu; acţiunile de cercetare-diversiune ale inamicului; informaţii geografice privind teritoriul naţional cu precădere asupra zonei de operaţii în care acţionează; situaţia pierderilor în personal şi tehnică militară în luptă; situaţia populaţiei şi construcţiilor din fâşia (zona de responsabilitate, raionul) proprie; tipul, numărul, orientarea şi gradul de practicabilitate al comunicaţiilor din fâşia (zona de responsabilitate, raionul) proprie; informaţii despre asigurarea cu echipament, alimente, tehnică de luptă, muniţii şi carburanţi-lubrifianţi; situaţia reală a telecomunicaţiilor teritoriale din fâşia brigăzii etc.

Într-un sistem C4I, informaţiile de interes se pot afla: în mişcare (informaţiile circulante), pe circuitele şi canalele aferente subsistemului de comunicaţii şi a celui de calculatoare, în cadrul unor fluxuri informaţionale predefinite, în format analogic sau numeric; stocate pe medii (informaţiile statice sau fixe): electromagnetice, în cadrul componentelor subsistemului de calculatoare, a celui de comunicaţii şi implicit a celui de comandă şi control (discuri flexibile, hard-discuri, benzi magnetice, memorii electronice etc.); optice, în cadrul componentelor subsistemului de calculatoare (CD-ROM, CDDA[1]); fizice de tip grafic (hărţi, scheme, ordine, rapoarte, alte documente), acustic sau imagistic (benzi/casete audio-video, pelicule fotografice pozitive sau negative, folii imprimate etc.), în cadrul componentelor subsistemului de comandă şi control; umane (fiecare persoană care încadrează structura organizatorică, cu informaţiile pe care le-a dobândit).

Informaţiile circulante din cadrul subsistemului de comunicaţii, se prezintă sub forma şirurilor de octeţi, cadrelor şi pachetelor de date în format X.25, acesta reprezentând standardul care descrie protocoalele[2] specifice nivelurilor (1) fizic, (2) legătură de date şi (3) reţea ale stivei OSI. La nivelul 4/OSI (transport), datele sunt segmentate. Transmiterile sub forma pachetelor de date sunt caracteristice traficului automat de management al reţelei şi în cea mai mare parte, schimbului de informaţii dintre corespondenţii (abonaţii) din reţea.

La rândul lor, informaţiile circulante din subsistemul informatic, se pot prezenta sub formate specifice, încapsulate sub forma pachetelor de date de model general mai sus menţionat, în segmentele utile al cadrului de date. Formatul intrinsec al acestor informaţii este identic cu cel al informaţiilor statice ce urmează a fi transmise sau nu, în reţea. Dacă din punct de vedere al comunicaţiilor, formatul datelor din câmpul de date utile nu prezintă importanţă din punct de vedere al securităţii şi comutării de pachete, nu în acelaşi mod stau lucrurile în ceea ce priveşte informaţiile statice. În acest punct al analizei noastre, considerăm că este necesară detalierea formatelor acestor pachete de date, astfel: informaţii de tipul imaginilor statice (fixe), cunoscute în limbajul utilizatorului comun drept fişiere foto, respectiv următoarele tipuri uzuale de fişiere de date: fişiere necompresate: *.bmp, *.tga; fişiere bazate pe dicţionar: *.gif, *.tiff; fişiere codate pe baza lungimii[3]: *.pcx, *.img; alte formate: *.jpg, *.avi, *.mpeg2 s.a.

---

[1] CD-ROM = Compact Disk Read Only Memory; CDDA = Compact Disk Digital Audio

[2] Protocol = limbajul simbolic comun al tuturor echipamentelor reţelei, care le permite să-şi înţeleagă mesajele. Constă dintr-un set de reguli care determină formatul şi transmiterea datelor.

[3] original (engl.) „run-length encoded''.

PROPUNERI:

- ✓ ***Trebuie să fie lăsat loc mereu pentru interpretări diferite ale oricărei informaţii primite, fie ea secretă sau publică.***
- ✓ ***Eliminarea cauzelor de eroare informaţională precum politizarea serviciilor informative, evaluările ambigue din cauza încăpăţânării birocratice de a înfrunta riscuri sau scepticismul destinatarilor în ceea ce priveşte semnalele alarmante conţinute de unele informaţii.***

COLOCVIU STRATEGIC este o publicaţie a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiinţifică, conferinţelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalităţi de marcă din armată şi societate, din ţară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiinţifică din domeniul securităţii.

Publicaţie realizată cu sprijinul Editurii şi Tipografiei Universităţii Naţionale de Apărare „Carol I”
Tehnoredactare computerizată: Mirela ATANASIU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511; B: 0162/849/2011

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti
Telefon: 021.319.56.04, Fax 021.319.55.93
e-mail: cssas@unap.ro
http//:cssas.unap.ro